

Stockholm den 10 november 2020

R-2020/1272

Till Justitiedepartementet

Ju2020/02657/L5

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 10 juli 2020 beretts tillfälle att avge yttrande över utkast till lagrådsremiss Slopade straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet.

Sammanfattning

Advokatsamfundet motsätter sig alltjämt¹ förslaget att vid allvarlig brottslighet slopa straffrabatten för unga lagöverträdare i åldersgruppen 18–20 år. Advokatsamfundet vidhåller sin principiella inställning att unga människor bör särbehandlas i straffrättsligt hänseende. Särbehandlingen av unga myndiga lagöverträdare grundar sig i biologiska och psykologiska hänsynstaganden. Unga människor har en outvecklad ansvarsförmåga och en större känslighet för straff och sanktioner. Dessa förutsättningar motiverar en större tolerans i bemötande av unga lagöverträdare. Om en straffskärpning ska genomföras anser Advokatsamfundet att valet av lagteknisk lösning bör utredas ytterligare. Förslaget att införa en generell regel om minimistraff på ett år som avgränsning för att slopa straffrabatten är alltför lågt satt. Med en sådan nivå riskerar reformen bli alltför omfattande.

Bakgrund

Advokatsamfundet har tidigare yttrat sig över det betänkande som ligger till grund för nu remitterade förslag och avstyrkte då förslagen bl.a. med hänvisning till att det inte var förenligt med den vedertagna principen om särbehandling av unga myndiga i straffprocessen. Om en straffskärpning trots allt skulle genomföras hänvisade

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 9 maj 2019 över betänkandet Slopade straffrabatt för unga myndiga (SOU 2018:85), till vilket även hänvisas i relevanta delar. Se även Advokatsamfundets remissyttrande den 29 november 2012 över betänkandet Nya påföljder (SOU 2012:34) samt den 13 maj 2013 över promemorian Processrättsliga konsekvenser av Påföljdsutredningens förslag (Ds 2012:54).

Advokatsamfundet till det särskilda yttrandet i betänkandet med innebörd att åklagaren måste visa, om straffrabatten inte ska tillämpas, att det rör sig om allvarligt upprepad brottslighet med koppling till organiserad brottslighet eller gängbildning.

Synpunkter

I utkastet till lagrådsremiss analyseras bl.a. förslaget i det särskilda yttrandet till betänkandet (s. 26). Slutsatsen är att nackdelarna är betydande med hänvisning till bl.a. proportionalitet i påföljdsbestämningen. De skäl som anförs i lagrådsremissen för att inte tillämpa en sådan lagteknisk lösning som Advokatsamfundet förespråkade, framstår emellertid inte som särskilt övertygande. I vart fall bör en sådan viktig fråga utredas ytterligare innan förslaget kan läggas till grund för lagstiftning.

Vidare hänvisas till att brottslighet som inte är organiserad (sexuallbrott och allvarlig våldsbrottslighet i nära relationer) inte träffas av en sådan bestämmelse. Förslaget som utkastet till lagrådsremiss landar i är i stället att införa ett minimistraff som utgångspunkt för när ungdomsrabatten inte ska tillämpas. Advokatsamfundet anser emellertid att en sådan gränsdragning skulle träffa alltför brett. Brottslighet med ett straffvärde om minst ett år är allvarlig, men kan numera med de senaste årens skärpta syn på vålds- och sexuallbrottslighet, medföra att unga personer som just fyllt 18 år döms oproportionerligt hårt. Om en sådan gränsdragning ska införas bör straffgränsen ligga betydligt högre.

Avslutningsvis vidhåller Advokatsamfundet sina tidigare framförda ståndpunkter i övrigt och motsätter sig att det ska vara möjligt att döma lagöverträdare under 21 år till livstids fängelse.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander